

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

04.03.2024. – 08.03.2024.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE

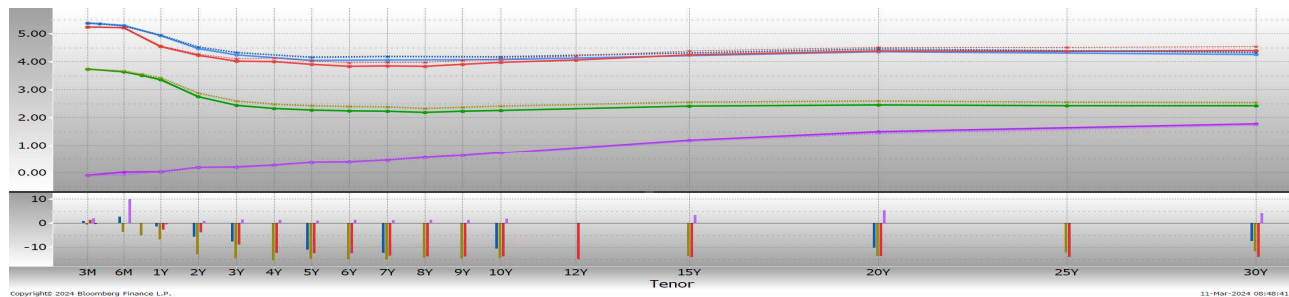
Сарајево, 11.03.2024. године

**НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 04.03.2024. – 08.03.2024.****Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обавезнице**

Приноси	Еврозона			САД			Велика Британија			Јапан		
	1.3.24	-	8.3.24	1.3.24	-	8.3.24	1.3.24	-	8.3.24	1.3.24	-	8.3.24
2 године	2,89	-	2,76	4,53	-	4,47	4,29	-	4,25	0,19	-	0,20
5 година	2,43	-	2,28	4,16	-	4,05	4,03	-	3,91	0,37	-	0,39
10 година	2,41	-	2,27	4,18	-	4,07	4,11	-	3,98	0,72	-	0,74

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Vbillove

Доспијеће	Приноси		
	1.3.24	-	8.3.24
3 мјесеца	3,777	-	3,779
6 мјесеци	3,673	-	3,635
1 година	3,450	-	3,386

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обавезница

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 08.03.2024. године (пуне линије) и 01.03.2024. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

Приноси обавезница еврозоне су прошле недјеље у значајној мјери кориговани на ниже дуж цијеле криве. Приноси њемачких обавезница су смањени за 13 до 15 базних поена, а приноси италијанских обавезница су смањени између 17 и 31 базни поен, највише на средњем и крајњем дијелу криве. Изражен пад приноса дугорочнијих италијанских обавезница је довео до смањења разлике између десетогодишњих њемачких и италијанских обавезница на ниво од око 131 базни поен, што је најниже у посљедње више од 2 године.

Прошлог четвртка (7. марта) је одржана сједница на којој је **ЕЦБ четврти пут, у складу с очекивањима, задржала непромијењене све три кључне каматне стопе**. Чланови УВ ЕЦБ су поновили да ће задржавање овог нивоа трошкова посуђивања “довољно дуго значајно допринијети“ повратку раста потрошачких цијена на циљаних 2%. Предсједница Лагард је изјавила да дефинитвно постоји успорење инфлације, али да она и њене колеге нису тренутно “довољно сигурни“ да би смањили каматне стопе. Додала је да им је очигледно потребно више доказа и више детаља, те да знају да ће ови подаци доћи у наредних неколико мјесеци, односно да ће знати “мало више у априлу и много више у јуну“, што је на тржишту, заједно са ревидованим прогнозама инфлације, прихваћено као сигнал да би прво смањење каматних стопа могло да услједи на сједници у јуну. Након сједнице неколико чланова УВ је указало на јун као највјероватнији мјесец када би могло да услједи прво смањење каматних стопа ЕЦБ.

ЕЦБ је објавила нове прогнозе на овој сједници према којима су **очекивања инфлације за ову годину смањена**. Сада се очекује да ће **циљани ниво инфлације од 2% бити достигнут у 2025. години**. Истовремено, смањене су прогнозе раста БДП-а за текућу годину.

Одрцање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица кориштења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.

Табела 3: ЕЦБ прогнозе БДП-а и стопе инфлације за еврозону

	2024. година	2025. година	2026. година
БДП - најновија прогноза	0,6%	1,5%	1,6%
БДП - прогноза из децембра	0,8%	1,5%	1,5%
ИНФЛАЦИЈА - најновија прогноза	2,3%	2,0%	1,9%
Инфлација - прогноза из децембра	2,7%	2,1%	1,9%

Њемачки Ифо институт је смањио економске прогнозе земље за ову годину због слабе потрошње и високих каматних стопа, те сада очекује само благи раст БДП-а од 0,2%. БДП Њемачке је на крају прошле године смањен, а очекује се да ће поново бити смањен у I кварталу ове године, што би могло да доведе земљу у техничку рецесију. Ипак, са падом каматних стопа и инфлације очекује се да би се до половине ове године БДП могао да опорави. Истовремено, Ифо очекује да се стопа инфлације ове године смањи на 2,3% са 5,9% из 2023. године, а додатни пад на 1,6% се очекује у 2025. години.

Табела 4: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Сентих индекс повјерења инвеститора – ЕЗ	МАР	-10,6	-10,5	-12,9
2.	Произвођачке цијене – ЕЗ (Г/Г)	ЈАН	-8,1%	-8,6%	-10,7%
3.	Произвођачке цијене – Њемачка (Г/Г)	ЈАН	-6,6%	-4,4%	-8,6%
4.	Произвођачке цијене – Италија (Г/Г)	ЈАН	-	-14,0%	-20,5%
5.	РМІ индекс услужног сектора – ЕЗ (финал.)	ФЕБ	50,0	50,2	48,4
6.	РМІ композитни индекс – ЕЗ (финал.)	ФЕБ	48,9	49,2	47,9
7.	БДП – ЕЗ (Q/Q) финал.	IV квартал	0,0	0,0%	-0,1%
8.	БДП – Италија (Q/Q) финал.	IV квартал	0,2%	0,2%	0,2%
9.	БДП – Грчка (Q/Q)	IV квартал	0,5%	0,2%	-0,1%
10.	Малопродаја – ЕЗ (Г/Г)	ЈАН	-1,3%	-1,0%	-0,5%
11.	Потрошња становништва – Холандија (Г/Г)	ЈАН	-	0,3%	0,3%
12.	Трговински биланс – Француска (у милијардама EUR)	ЈАН	-	-7,39	-6,42
13.	Трговински биланс – Њемачка (у милијардама EUR)	ЈАН	21,0	27,5	23,3
14.	Фабричке поруџбине – Њемачка (Г/Г)	ЈАН	-6,0%	-6,0%	6,6%
15.	Индустријска производња – Њемачка (Г/Г)	ЈАН	-4,8%	-5,5%	-3,5%
16.	Индустријска производња – Француска (Г/Г)	ЈАН	1,8%	0,8%	0,5%
17.	Прерађивачка производња – Француска (Г/Г)	ЈАН	-	0,1%	0,8%
18.	Индустријска производња – Финска (Г/Г)	ЈАН	-	-2,3%	-6,7%
19.	Индустријска производња – Аустрија (Г/Г)	ЈАН	-	-2,8%	0,1%
20.	Индустријска производња – Шпанија (Г/Г)	ЈАН	-	-0,6%	-1,4%
21.	Запосленост – ЕЗ (Q/Q) финал.	IV квартал	0,3%	0,3%	0,2%
22.	Стопа незапослености – Ирска	ФЕБ	-	4,2%	4,5%
23.	Промјена броја незапослених – Шпанија (у '000)	ФЕБ	-	-7,5	60,4

САД

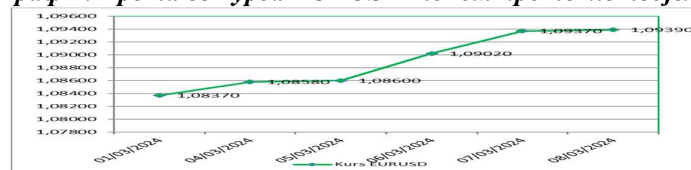
Објављивање економских података у САД протекле недјеље, првенствено везаних за услужни сектор и тржиште рада, учврстило је очекивања тржишних учесника у вези са смањењем каматних стопа Феда средином године, а што је утицало на смањење приноса америчких државних обавезница дуж цијеле криве. Фокус протекле недјеље је био на излагању предсједника Феда Повела пред Представничким домом и Конгресом САД. Повел је нагласио да Фед не предвиђа смањење референтне каматне стопе све док не стекне веће повјерење у одрживост достизања циљаног нивоа инфлације од 2%. Додао је да ће вјероватно бити прикладно почети повлачити ограничења монетарне политике у неком тренутку ове године, те да је да референтна каматна стопа вјероватно на свом врхунцу за овај циклус. Такође је упозорио на ризике повезане

с прераним или пребрзим смањењем каматних стопа, као и прекаским или премалим. Повел је такође истакао да ће амерички регулатори вјероватно направити “широке и материјалне” промјене у плановима који захтијевају од великих банака да држе већи капитал, што би означило велику побједу зајмодавца на Вол Стриту. Истовремено, предсједник Феда из Минеаполиса Кашкари је изјавио да очекује да ће Фед смањити каматне стопе два пута или потенцијално само једном током 2024. године, али је нагласио да још није финализовао прогнозе за предстојећи састанак Феда. Објављен је и Федов извјештај о стању у привреди САД, познатији као “Беиц Бук“, у којем је наведено да је економија забиљежила благи раст од почетка године, док су потрошачи показали већу осјетљивост на растуће цијене. Чланица FOMC-а Бовман је изразила релативно “јастребовски” став напомињући да економија САД није у тачки у којој би Фед требало да смањи каматне стопе, али је напоменула и да се даља рестриктивна монетарна политика не може да искључи. Према прогнозама инвестиционе банке Еверкорс Инц. Фед ће вјероватно почети са смањивањем каматних стопа почетком лjeta.

Табела 5: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Трговински биланс (у милијардама USD)	ЈАН	-63,5	-67,4	-64,2
2.	МБА апликације за хипотекарне кредите	1. мар	-	9,7%	-5,6%
3.	ИСМ индекс услужног сектора	ФЕБ	53,0	52,6	53,4
4.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ	2. мар	216.000	217.000	217.000
5.	Континуирани захтјеви незапослених	24. феб	1.880.000	1.906.000	1898.000
6.	АДП индекс промјене броја запослених	ФЕБ	150.000	140.000	111.000
7.	РМІ индекс услужног сектора (финал.)	ФЕБ	51,4	52,3	52,5
8.	Композитни РМІ индекс (финал.)	ФЕБ	51,4	52,5	52,0
9.	Стопа незапослености	ФЕБ	3,7%	3,9%	3,7%
10.	Промјена запослених нефармерски сектор	ФЕБ	200.000	275.000	229.000
11.	Промјена запослених приватни сектор	ФЕБ	165.000	223.000	177.000
12.	Промјена запослених прерађивачки сектор	ФЕБ	7.000	-4.000	8.000
13.	Фабричке поруџбине	ЈАН	-2,9%	-3,6%	-0,3%
14.	Поруџбине трајних добара Ф	ЈАН	-6,1%	-6,2%	-0,3%
15.	Потрошачки кредити (у млрд USD)	ЈАН	10,0	19,45	0,92

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле недјеље

USD је депрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио раст са нивоа од 1,0837 на ниво од 1,0939.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Тржиште Велике Британије је током протекле недјеље било фокусирано на усвајање новог буџета. Британски канцелар Хунт је у сриједу представио “Буџет за дугорочни раст” Велике Британије који има за циљ смањење пореза, док се конзервативна Влада припрема за предстојеће опште изборе. Усвојени буџет је обухватио смањење доприноса на национално осигурање за 2% (за 27 милиона радника). Дате промјене у буџету ће бити дјелимично надокнађене укидањем пореског режима нерезидентима и повећањем других пореза, те продужењем пореза на неочекивани приход произвођачима нафте и гаса, за 12 мјесеци. Поред тога, домаће акције су добиле подстицај одлуком која омогућава улагање додатних 5.000 GBP за индивидуалне штедне рачуне, који могу да улажу у акције Велике Британије. Канцеларија за буџетску одговорност предвиђа да ће економски раст у 2024. години бити 0,8%, нешто више од 0,7% очекиваних у новембру. Очекује се да ће инфлација у просјеку износити 2,2% у 2024. години (претходно очекивано 3,6%). Потрошња ће се реално повећати за 1% годишње, са фокусом на продуктивности НХС (Националне здравствене службе).

Одржање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

Након што су објављени подаци о броју запослених у нефармерском и приватном сектору у САД у петак, тржишна очекивања смањења каматних стопа БоЕ и ЕЦБ су повећана, што се рефлектовало и на пад приноса на обавезнице дуж цијеле криве. Фокус финансијског тржишта Велике Британије је тренутно усмјерен на објављивање података о радним мјестима и платама које се очекује 12. марта, док би сигнали неуједначених плата могли да утичу на смањење очекивања промјене монетарне политике БоЕ.

Табела 6: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Број регистрација нових аута (Г/Г) ФЕБ	-	14,0%	8,2%
2.	РМІ индекс услужног сектора Ф ФЕБ	54,3	53,8	54,3
3.	Композитни РМІ индекс Ф ФЕБ	53,3	53,0	52,9
4.	РМІ индекс грађевинског сектора Ф ФЕБ	49,0	49,7	48,8

Током протекле недјеље GBP је апрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио пад са нивоа од 0,8565 на ниво од 0,8508. GBP је апрецирала и у односу на USD, па је курс GBPUSD забиљежио раст са нивоа од 1,2655 на ниво од 1,2858.

ЈАПАН

Тржиште у Јапану је протекле недјеље ишчекивало изјаву гувернера Уеде и објављивање података о инфлацији у Токију, као и излагања предсједника Феда. Индекс Никеи 225 је у понедјељак први пут повећан изнад психолошког нивоа од 40.000, биљежећи нове рекордне вриједности захваљујући расту технолошког сектора. Влада жели да покрене традиционалну праксу која се састоји у томе да велике фирме врше притисак на мале добављаче да сниже цијене. Јапански дипломата Канда предвиђа раст каматних стопа на 1,9% са 1,1%. Министар финансија Сузуки је констатовао, супротно недавним извјештајима, да Влада не разматра проглашење краја дефлације. Бивши званичник БоЈ Јамамото сматра да ће БоЈ вјероватно бити потребно 9 година да нормализује свој биланс. Званичник највеће банке у Јапану (Mitsubishi UFJ Financial Group Inc) изјавио је да је неопходно укинути негативне каматне стопе још у марту, док свој тржиште сматра да су шансе за такав развој догађаја 50. Унија УА Зенсен је објавила да рани резултати њихових разговора показују да су радници осигурали просјечан раст плата од 6,7%, што је највиши раст од када је ова унија основана 2013. године. Гувернер Уеда је истакао да повећавање каматних стопа не би укинуло квантитативне олакшице и не би значило да монетарни услови више не подржавају економију. Наредни састанак БоЈ заказан је за 18. и 19. март, а Ројтерс преноси да је све већи број креатора монетарне политике БоЈ који заговарају укидање негативних каматних стопа.

Табела 7: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Капитална потрошња (Г/Г) 4. квартал	2,8%	16,4%	3,4%
2.	Монетарна база (Г/Г) ФЕБ	-	2,4%	4,8%
3.	Инфлација у Токију (Г/Г) ФЕБ	2,5%	2,6%	1,8%
4.	РМІ услужног сектора Ф ФЕБ	52,5	52,9	53,1
5.	РМІ композитни Ф ФЕБ	50,3	50,6	51,5
6.	Зараде радника (Г/Г) ЈАН	1,2%	2,0%	0,8%
7.	Потрошња домаћинства (Г/Г) ЈАН	-4,1%	-6,3%	-2,5%
8.	Текући рачун (у млрд ЈПЈ) ЈАН	-330,4	438,2	744,3
9.	Трговински биланс (у млрд ЈПЈ) ЈАН	-1.483,2	-1.442,7	115,5
10.	Водећи индекс П ЈАН	109,7	109,9	110,5
11.	Коинцидирајући индекс П ЈАН	110,2	110,2	116,0

ЈПЈ је током протекле недјеље апрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио пад са нивоа од 162,68 на ниво од 160,86. ЈПЈ је апрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио пад са нивоа 150,12 на ниво од 147,06.

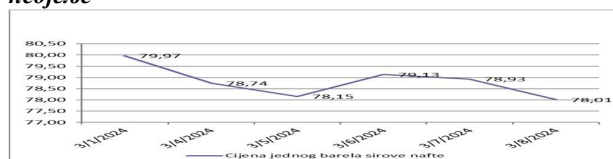
НАФТА И ЗЛАТО

Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у понедјељак је износила 79,97 USD (73,79 EUR).

Почетком недјеље цијена овог енергента је забиљежила смањење, након што је ОПЕС+ потврдио очекивано продужење добровољног смањења производње од укупно 2,2 милиона барела дневно до краја II квартала. У уторак је цијена нафте наставила биљежити смањење јер су забринутост због кинеског плана за раст економије и неизвјесност у вези с темпом смањења каматних стопа у САД надмашили изгледе нестабилнијег тржишта због континуираног ограничавања понуде ОПЕС+. Аналитичари прогнозирају да ће глобална потражња за нафтом достићи врхунац од 106 милиона барела дневно 2029. године, те да ће постепено опадати током 2030-их. Потрошња бензина ће пасти за скоро 12 милиона барела дневно између 2023. и 2040. године. Цијена нафте је забиљежила раст након што је ЕИА објавила да је раст залиха сирове нафте у прошлој недјељи (1,37 милиона барела) био мањи од очекивања (2,7 милиона барела). Осим тога, појачане су тензије око Црвеног мора јер је амерички званичник потврдио да је вјероватно било смртних случајева у нападу на брод у Аденском заљеву. С друге стране, кинески Синопек је позвао Владу да подржи пројекте за искориштавање нафте из шкриљаца уз повлаштени порезни третман и финансијску помоћ, наводећи сложеност експлоатације због геолошких ограничења у поређењу са америчким. Кувајт је саопштио да је глобална потражња за нафтом јака и да тржиште ове године изгледа релативно уравнотежено. Крајем недјеље објављена је вијест да је China National Offshore Oil Corporation открила ново нафтно поље у Јужном кинеском мору и да има доказане резерве нафте и гаса од укупно 102 милиона тона еквивалентне нафте.

На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 78,01 USD (71,31 EUR). Цијена нафте је смањена у односу на претходну недјељу за 2,45%.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле недјеље

На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне fine унце злата је износила 2.082,92 USD (1.922,04 EUR). Током протекле недјеље цијена злата је имала тенденцију раста, те је наставила да биљежи рекордно високе нивое. Неизвјесности у вези с глобалном економијом и шпекулације о раном смањењу каматних стопа су допринијеле расту цијене овог племенитог метала почетком недјеље. Истовремено је потражња за златом појачана након објављивања појединих показатеља који су указали да се економија САД хлади, док су знаци рецесије у Европи и Јапану, заједно са прогнозама раста из Кине, утицали на потражњу овог племенитог метала као сигурног уточишта. Ворлд Голд Кансл је објавио да су централне банке у јануару додале 39 тона злата глобалним резервама. Турска (12т) је била највећи купац, а слиједе Кина (10т), Индија (9т), Казахстан (6т), Јордан (3т) и Чешка (2т). Продаја је била релативно ограничена на Русију (-3т). Злато је осјетљиво на очекивања кретања краткорочних каматних стопа у САД, у смислу да ниже стопе имају тенденцију да подигну цијену злата, које нема принос. Смањење приноса америчких државних обавезница и депрецијација USD су утицали на наставак раста цијене злата на рекордно високе нивое и током средине недјеље. Народна банка Кине је објавила да је у јануару, 16. мјесец заредом, додала злато у своје девизне резерве. Злато у полугама које држи Народна банка Кине порасло је за отприлике 390.000 тројних унци прошлог мјесеца, што резултира укупним нивоом од 72,58 милиона тројних унци, а што је еквивалентно износу око 2.257 тона. На раст цијене злата утицало је и излагање председника Феда пред Представничким домом и Конгресом САД у којем је наведено да ће Фед вјероватно смањити каматне стопе у овој години, али да чекају да буду више увјерени да се инфлација креће према циљаном нивоу. У петак је цијена злата, након објављивања података са тржишта рада у САД, наставила биљежити рекордан раст. На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 2.178,95 USD (1.991,91 EUR). Цијена злата је у протеклој недјељи забиљежила раст од 4,61% на недјељном нивоу.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле недјеље

